სამშობლო, დედის ძუძუ, არ გაიცვლების სხვაზედა...

ოდიში

1990
ხუთშაბათი
22
ნოემბერი
№140 (10377)
ფასი 3 კაპ.

გაზეთი გამოდის 1930 წლის 1 მარტიდან

ზუგდიდის საზოგადოებრივ-პოლიტიკური გაზეთი

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დადგენილება

ადამიანის უფლებათა დაცვისა და მართლწესრიგის განმტკიცების შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკაში დამნაშავეობამ საგანგაშო მასშტაბი მიიღო. მკვეთრად იმატა მკვლელობის, ყაჩაღობის, ძარცვის, პიროვნების წინააღმდეგ მიმართულ სხვა დანაშაულობათა რაოდენობამ, მათ შორის ორგანიზებულ დანაშაულობათა შემთხვევებმა. უხეშად ირღვევა საზოგადოებრივი წესრიგი, შექმნილია დაუსჯელობის ატმოსფერო, მოშლილია სახელმწიფო დისციპლინა. გარდამავალი ეკონომიკური სიძნელეების პირობებში, უკონტროლობისა და გაწუკითხაობის ვითარებაში გახშირდა ანგარების მიზნით თანამდებობის ბოროტად გამოყენების ფაქტები.

ყოველივე ეს სერიოზულ საფრთხეს უქმნის საყოველთაოდ აღიარებულ ადამიანის უფლებებსა და სამოქალაქო მშვიდობას. რესპუბლიკაში ახლით მორალურ-სამართლებრივი ვითარება მით უფრო მოუთმენელია, როცა დღის წესრიგში რეალურად დგას საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის, დემოკრატიული, სამართლებრივი სახელმწიფოს ფორმირების ამოცანა.

სერიოზული ხარვეზებია სამართალდამცველი ორგანოების საქმიანობაში, რაც მნიშვნელოვანწილად განპირობებულია თვით ამ ორგანოების სისტემის არასრულყოფილებითა და პარტიული დიქტატისადმი მათი დაქვემდებარებით.

დამნაშავეობის წინააღმდეგ გადამჭრელი ზომების მიღების, ადამიანის უფლებათა დაცვისა და მართლწესრიგის განმტკიცების მიზნით საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო ადგენს:

1. პოლიტიკური პლურალიზმის პირობებში რესპუბლიკის სასამართლო, არბიტრაჟის, პროკურატურის, შინაგან საქმეთა, სახელმწიფო უშიშროების, იუსტიციის ორგანოებში მიზანშეუწონლად იქნეს მიჩნეული პარტიული ორგანიზაციების შექმნა და ფუნქციონირება, ამასთანავე ამ ორგანოებში არჩეული თუ დანიშნული თანამდებობის პირნი ამავდროულად არ შეიძლება იყვნენ რომელიმე პოლიტიკური პარტიის წევრი.

2. რესპუბლიკის სამართალდამცველმა ორგანოებმა მიიღონ კანონით გათვალისწინებული ყველა ზომა დანაშაულობათა აღკვეთის, მართლწესრიგის განმტკიცებისა და ადამიანის უფლებათა დაცვისათვის.

3. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროსთან შეიქმნას მართლწესრიგის განმტკიცებისა და დამნაშავეობის წინააღმდეგ ბრძოლის სპეციალური შინაგანი ჯარის დანაყოფები, რომლებიც ძირითადად დაკომპლექტდება სავალდებულო სამხედრო სამსახურში გასაწვევი მოქალაქეებით.

4. საქართველოს ახლად შექმნილმა მინისტრთა საბჭომ გადაწყვიტოს მართლწესრიგის განმტკიცებისა და დამნაშავეობის წინააღმდეგ ბრძოლის სპეციალური დანაყოფების ორგანიზაციული, მატერიალური და ფინანსური უზრუნველყოფის საკითხები.

5. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს შესაბამისმა კომისიებმა მოამზადონ და საქართველოს რესპუბლიკის უზენაეს საბჭოს წარუდგინონ:

ა) წინადადებანი რესპუბლიკის სამართალდამცველი ორგანოების სისტემის რეფორმის თაობაზე;

ბ) წინადადებანი მოქმედ კანონმდებლობაში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის, აგრეთვე ამნისტიის აქტის მიღების თაობაზე;

გ) კანონპროექტი მართლწესრიგის განმტკიცებისა და დამნაშავეობის წინააღმდეგ ბრძოლის სპეციალური დანაყოფების სამართლებრივი სტატუსის შესახებ.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე
ზ. გამსახურდია.

თბილისი. 1990 წლის 16 ნოემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის პირველი მოწვევის უზენაესი საბჭოს პირველი სესიის მორიგი სხდომის შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკის პირველი მოწვევის უზენაესი საბჭოს პირველი სესიის მორიგი სხდომა გაიმართება 1990 წლის 22 ნოემბერს 10 საათზე საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს სხდომათა დარბაზში.

საქართველოს უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა და მოწვეულ პირთა რეგისტრაცია იწარმოებს 22 ნოემბერს 8 საათიდან.

„მრგვალი მაგიდის“ მესამე, საგანგებო შეხვედრა

ამა წლის 19 ნოემბერს შედგა ზუგდიდის რეგიონალურ „მრგვალ მაგიდაში“ შემავალი პოლიტიკური ორგანიზაციების მესამე შეხვედრა. შეხვედრის სპიკერი იყო საქართველოს უზენაესი საბჭოს დეპუტატი, ჰელსინკის კავშირის თავმჯდომარე ზუგდიდში ბატონი ზაურ კობალია. შეხვედრას არ ესწრებოდნენ საქართველოს უზენაესი საბჭოს დეპუტატები, „მრგვალი მაგიდის“ წევრები ბატონი თამაზ ცორეოლიანი (წმინდა ილია მართლის საზოგადოების თავმჯდომარე ზუგდიდში) და ბატონი ვალტერ შურღაია (ჰელსინკის კავშირის წევრი) მათი ადგილზე არ ყოფნის გამო.

ეს იყო საგანგებო შეხვედრა, სასწრაფოდ მოწვეული, რომელმაც იმსჯელა ქალაქში ხელოვნურად შექმნილი „არეულობის“ თაობაზე. თავიანთი აზრი გამოთქვეს ბატონებმა: თემურ ცანავამ (მ. კოსტავას საზოგადოება), ნუგზარ ქანთარიამ (წმ. ილია მართლის საზოგადოება), ალბინა გაგნიძემ (წმ. ილია მართლის საზოგადოება) და სხვებმა.

„მრგვალი მაგიდა“ სხდომის შემდეგ მივიდა ერთ დასკვნამდე:

—როგორც ცნობილია, ჩვენს ქალაქში 16, 17, 18 ნოემბერს მოხდა ბაზრის დარბევა, რომელიც გარკვეულწილად, დაბრალდა „მრგვალ მაგიდას“. ჩვენ, „მრგვალი მაგიდის“ ზუგდიდის რეგიონში შემავალი პოლიტიკური ორგანიზაციები მთელი პასუხისმგებლობით ვაცხადებთ, რომ ჩვენს ორგანიზაციებში შემავალი არც ერთი პირი არ ყოფილა დარბევის მონაწილე. ვითარებასთან დაკავშირებით დაკავებულ იქნა რამდენიმე ადამიანი (მათ ვინაობას ამჟამად შეგნებულად არ ვასახელებთ), რომლებმაც იგრძნეს დანაშაული..

ჩვენ ამ „შემთხვევას“ მთელი კატეგორიულობით ვაფასებთ, როგორც პროვოკაციას, მიმართულს „მრგვალი მაგიდის“ წინააღმდეგ, ვინაიდან არიან ძალები, რომელთაც არ აწყობთ მისი ხელისუფლების სათავეში მოქცევა; ისინი ცდილობენ, რომ სახელი გაუტეხონ და ხალხი დაუპირისპირონ ეროვნულ მოძრაობას.

ჩვენ მოვუწოდებთ სოფლის მოსახლეობას თავიანთი ნამეტი პროდუქტი, რომელიც გასაყიდად მოაქვთ ბაზარში, არავითარ შემთხვევაში არ ჩაუგდონ ხელში გადამყიდველებს; ამავე დროს, მილიცია და ბაზრის დირექცია ვალდებულნი არიან დადგნენ მოვალეობის სიმაღლეზე, კეთილსინდისიერად აღასრულონ სამსახურებრივი მოვალეობა, რათა აღიკვეთოს ათასი ჯურის გადამყიდველთა პარპაში.

ზუგდიდის რეგიონალური პოლიტიკური ორგანიზაცია „მრგვალი მაგიდა“ ადგენს და მოუწოდებს:

1. სასოფლო საბჭოს თავმჯდომარეებს,— გასცენ ცნობები სამი თვის ვადით იმ პირებზე, ვისაც აქვთ, ან ყავთ საკუთარი გასაყიდი საქონელი;

2. ბაზრის დირექციასა და მილიციას,—არ დაუშვან გადამყიდველების მიერ სოფლის მეურნეობის პროდუქტებით (საქონლით) ვაჭრობა;

3. ბაზარში შემოწმებაზე მოსული ნებისმიერი კომისია ვალდებულია წარსდგეს ბაზრის დირექციის წინაშე სათანადო დოკუმენტით და მის წარმომადგენელთან ერთად განწიოს კონტროლი.

ზემოთ ჩამოთვლილი პირობების შეუსრულებლობისას პასუხისმგებელ პირებს მოეთხოვებათ პასუხი.

„მრგვალი მაგიდა“ თხოვს სოფლის მოსახლეობას სრული გაგებით მოეკიდონ შექმნილ ვითარებას, ხოლო თუ რაიმე წინააღმდეგობას წააწყდებიან ცნობების მიღებისას სასოფლო საბჭოს თავმჯდომარეთა მხრიდან, მიმართონ „მრგვალ მაგიდას“.

ა. გაგნიძე,
ზუგდიდის რეგიონალური პოლიტიკური ორგანიზაცია „მრგვალი მაგიდის“ მდივანი.

ეროვნულ ორგანიზაციათა განცხადება

ამ ბოლო დღეებში ჩვენს რესპუბლიკაში აღინიშნა რამდენიმე ფაქტი სავაჭრო ობიექტების დარბევისა. მოქალაქეთა ჯგუფები ამგვარ ველურ ფორმებს მიმართავენ იმ მიზნით, რომ საკმაოდ გაძვირდა სახალხო მოხმარების თუ სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტები.

ქალაქ ზუგდიდშიც დარბეულ იქნა ვაჭრობის რამდენიმე ობიექტი და საკოლმეურნეო ბაზარი.

ხალხში ხმა გავრცელდა თითქოს ამ აქციებს ეროვნული ორგანიზაციები ახორციელებენ.

მივაჩნია, რომ შექმნილი მდგომარეობის მოწესრიგებისათვის ისეთი ბარბაროსული მეთოდებით ბრძოლა შედეგს ვერ გამოიღებს. მსგავს ხერხებს ბოლშევიკები მიმართავდნენ, რამაც რა შედეგი გამოიღო, ყველამ კარგად ვნახეთ.

პოლიტიკურ კრიზისს ყოველთვის მოსდევს ეკონომიკური კრიზისი, რის მიზეზს უნდა ვებრძოლოთ, და არა შედეგს.

ვაცხადებთ, რომ მსგავს აქციებთან არაფერი კავშირი არა აქვს ეროვნულ ორგანიზაციებს, და თუ ვინმე ყოველივე ამას ეროვნული მოძრაობის სახელით სჩადის, ხელს უწყობს მდგომარეობის დესტაბილიზაციას, სავაჭრო ორგანიზაციებში არსებულ დარღვევათა მიჩქმალვას.

საქართველოს ეროვნული დამოუკიდებლობის ზუგდიდის კომიტეტი.

ილია ჭავჭავაძის საზოგადოების ზუგდიდის განყოფილება.

ამა წლის 24 ნოემბერს, 14 საათზე ქართველ ტრადიციონალისტთა კავშირის ოდიშის სადროშოს თაოსნობით და „ზუგდიდის [illegible] „მრგვალი მაგიდის“ წარმომადგენელთა მონაწილეობით [illegible] ბედის კარის ეკლესიაში მოხდება გორგასლიან-დავითიან-თამარიანი დროშის კურთხევა.

კურთხევის შემდეგ პროცესია გაემართება რუხის ციხესიმაგრისაკენ, სადაც ეს დროშა საზეიმო ვითარებაში აღიმართება. ღვთივკურთხეული ეს დროშა წინამძღვრობდა ქართველებს იერუსალიმში შესვლისას.

გთხოვთ დაესწროთ, თანამემამულენო!

ქართველ ტრადიციონალისტთა კავშირის ოდიშის სადროშო.

გულწრფელად ვულოცავ ზუგდიდის № 91 რუსთაველის საარჩევნო ოლქში გამარჯვებას ბ-ნ თამაზ ცორეოლიანს და ვუსურვებ წარმატებით მოღვაწეობას სამშობლოს საკეთილდღეოდ.

ილია ანთელავა,
ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ხალხის გულისთქმა

განუზომელი ინტერესით უყურებდნენ ამ დღეებში საქართველოს მშრომელები ტელევიზიით გადმოცემულ საქართველოს უზენაესი საბჭოს სესიის მსვლელობას. დემოკრატიული წესით არჩეულმა უზენაესმა საბჭომ მიიღო მთელი ერისათვის სასიცოცხლო მნიშვნელობის საკანონმდებლო აქტები. ახლო მომავალში ამ მიმართულებით მუშაობა გაგრძელდება. მთავარი და მნიშვნელოვანი ის არის, რომ ერთხელ კიდევ გამოიხატა მთელი ერის ნება და ერთსულოვნება თამამად, მდგრადად და მტკიცედ მოიშოროს თავიდან ძალით თავს მოხვეული რეჟიმი, ძირეულად შეცვალოს არსებული ეკონომიკური სისტემა. ამიერიდან ერთიანი ძალისხმევით უნდა დავამკვიდროთ ცხოვრებისა და საქმიანობის დემოკრატიული ფორმები. ამასთან გამოითქვა იმის საფრთხე, რომ გარკვეულ ძალებს სურთ უკეთესი შემთხვევისაკენ გეზაღებულ საქართველოში გამოიწვიონ არეულობა და დესტაბილიზაცია.

რესპუბლიკაში შექმნილ სოციალურ-პოლიტიკურ ვითარებას აქტიურად ეხმაურებიან ზუგდიდის მკვიდრნიც. მკითხველებს ვთავაზობთ ზოგიერთი მათგანის მოსაზრებას.

იმედი მივაპყროთ მომავალს

ომისა და შრომის ვეტერანი ა. არნანია, სოფელი დარჩელი:

საქართველოს უზენაესი საბჭოს სესიამ შინაგანი კმაყოფილება მომანიჭა, გამიჩნდა იმის იმედი, რომ საქართველოს ხელისუფლების სათავეში მოვიდნენ ჭეშმარიტი მამულიშვილები. ეს ის პიროვნებები არიან, რომლებიც, მწერალ გურამ პეტრიაშვილისა იყო ფორმალური, კანონი არ იყო სიცოცხლისუნარიანი. [illegible] ...ვინდა ვიწამო, რომ ამდაგვარ ...ანომალიებს საბოლოოდ და[illegible] ...ება წერტილი. საქართველო [illegible]ლის სწორი, რეალური გზით. იმედს მისახავს ის მომენტიც, რომ სოციალური საკითხების მოწესრიგების პარალელურად ახალი მთავრობა წინა პლანზე წამოსწევს მართლწესრიგის განმტკიცების ღონისძიებებს. მე, როგორც სახალხო განათლების დარგის წარმომადგენელმა, სასიკეთო ცვლილებად აღვიქვი ის ფაქტი, რომ ქართული სკოლა დაჟინებით და განუხრელად განთავისუფლდება თავს მოხვეული აბსურდული დოგმებისა და შტამპებისაგან, მკაფიოდ გამოიკვეთება ახალი თაობის აღზრდის ყველაზე პროგრესული მიმართულებანი.

ის აზრით, ყველაფერს გაწირავენ მშობლიური ქვეყნის საკეთილდღეოდ. სესიაზე მეტად დამაღონებელი ფაქტიც გაჟღერდა. გულში დამბრალ ჩამესხა ცნობა კახეთის რაიონებში ძალადობის ფაქტების შესახებ. დღეს, როცა მთელი ქართველობა ერთ მუშტად უნდა შეიკრას, ასეთი ვერაგული გამოხდომები უთუოდ წარმოუდგენელია. მჯერა, დამნაშავენი მხილებული იქნებიან.

ქალაქის პირველი საშუალო სკოლის პედაგოგი დ. ბეთია:

სესიები წინათაც გამართულა, მაგრამ ასეთი ინტერესი არასოდეს გამოუჩენია ჩვენს ხალხს. და ეს იმიტომ ხდებოდა, რომ მიღებული გადაწყვეტილებები

ომისა და შრომის ვეტერანი თ. ფაცაცია, სოფელი რიყე:

მოძალადეების მიერ კახეთის რაიონებში ჩადენილმა აგკაცობამ ჩვენებურ გლეხკაცს განაღიზიანებულ გულში დარდის ღრუბელი ჩამოაყენა. მჯერა, რომ მომხდარი ინციდენტის ორგანიზატორები ცნობილი გახდება.

ახლა კი, საქართველოში მიმდინარე ფერისცვალებას ყველამ ზურგი უნდა ავუწყოთ. რთულმა [illegible]არებამ არ უნდა დაგვაბნიოს. [illegible] რომ ხალხის [illegible] ნების [illegible] ით უნდა [illegible].

[illegible] ზუგდიდის [illegible] ქარხნის

საამქროს უფროსი დ. [illegible]:

უზომო სიხარულს მანიჭებს ჩვენი თაობის შემართება, მათ თავიანთი შეუპოვრობით არაერთი ეროვნული საქმე განახორციელეს. მსიამოვნებს ის ფაქტიც, რომ ახალი ეროვნული პარლამენტის შემადგენლობაც ახალგაზრდულია. ეს იმის საწინდრად მესახება, რომ მწვანე შუქი ექნება პროგრესულ, ნოვატორულ აზრს, ძიებას, გარჯებას. ამასთან გულს მტკენს ის, რომ ეს ენერგია ზოგჯერ სწორ კალაპოტს ვერ პოულობს, აი, ასეთ დროსაა საჭირო უფროსი თაობის დროული რჩევა, მხარში ამოდგომა. მავანთა პასიური, შორიდან მჭვრეტის და ქირქილის პოზიცია ცეცხლზე ნავთის დასხმას ჰგავს. მწამს, რომ ჩვენი ხალხი ამაყად, მტკიცედ, შეუვლელად ივლის ეროვნული თვითდამკვიდრების ძნელ და ტკივილიან გზაზე.

ქალაქის მოზრდილთა პოლიკლინიკის ექიმი მ. ადამია:

საქართველოს უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარის ბატონ ზვიად გამსახურდიას მოხსენებაში მკაფიოდ არის გამოკვეთილი ის ორიენტირები, რომელთა მიხედვით უნდა [illegible]ლოვანოს პოლიტიკური და [illegible]რი სტრუქტურები. ყვე[illegible] აზრს, ჩვენი რესპუბლიკური [illegible]ნიერულ ანალიზების ღრმა[illegible] მთავარია [illegible]ან დაეფუძნება. [illegible] მთავრობის გადაწყვეტილებ[illegible] სწორი გაგებით შევხვდეთ. აჩქარება და სულსწრაფობა ალბათ ვერ გამოგვადგება.

მინდა საკუთარი დამოკიდებულება გამოვხატო იმ ძალების მიმართ, ვისაც საქართველოში ვითარების დესტაბილიზაცია განუზრახავს. ყველამ უნდა შეიგნოს ერთი ჭეშმარიტება: ყოველგვარ ინტერესზე მაღლა საქართველო, მისი ძლიერება და კეთილდღეობა უნდა დავაყენოთ. ყველას გვმართებს თავშეკავება, ერთიანობისაკენ სწრაფვა.

ზუგდიდის შალვა დადიანის სახელობის სახელმწიფო დრამატული თეატრის კოლექტივის

მიმართვა

საქართველოს კომპარტიის ზუგდიდის საქალაქო კომიტეტს, სახალხო დეპუტატთა ზუგდიდის საქალაქო და რაიონული საბჭოების აღმასრულებელ კომიტეტებს, წარმოება-დაწესებულებათა ხელმძღვანელებს, ქალაქისა და რაიონის ინტელიგენციას, ზუგდიდში არსებულ ყველა პოლიტიკურ და საზოგადოებრივ ორგანიზაციას:

ზუგდიდის შალვა დადიანის სახელობის სახელმწიფო დრამატული თეატრი, რომელსაც დაარსებიდან უკვე 120 წელი შეუსრულდა, ყოველთვის აქტიურ მონაწილეობას ღებულობდა საზოგადოებრიობის სულიერი გაჯანსაღების საქმეში.

აღნიშნულ თეატრში წლების განმავლობაში უმოღვაწიათ მრავალ სახელგანთქმულ რეჟისორებს, მხატვრებს, კომპოზიტორებს, ქორეოგრაფებსა და მსახიობებს. ამ ხნის განმავლობაში, ვინ იცის, რამდენი წარმატება თუ წარუმატებლობა უგემია საუკუნოვან თეატრს. ყოფილა პრემიერებზე თუ რიგით სპექტაკლებზე სიხარულის ცრემლები, ყვავილები და ოვაციები, საქართველოს სხვადასხვა ქალაქებში ჩატარებული ტრიუმფალური გასტროლების შედეგად მიღებული უზომო ტკბობა. რა თქმა უნდა ჩავარდნებიც ყოფილა, რაც თეატრებისათვის თითქმის კანონზომიერია და აქ გასაკვირი არაფერია, მაგრამ იმან, რაც დღეს ჩვენს თეატრში ხდება, წარსულში საოცრად მდიდარი [illegible]ს თეატრში, არ [illegible] ძლება არ აღაშფოთოს თეატრალური ხელოვნების თაყვანისმცემელი, ყოველი ჭეშმარიტი ქართველი, ნებისმიერი ადამიანი, ვისთვისაც ძვირფასია თეატრი, ამ შემთხვევაში კი ზუგდიდში, სამეგრელოს ამ ულამაზეს ცენტრში არსებული სახელმწიფო თეატრი.

სამწუხაროდ, განსაკუთრებით კი ამ ბოლო ხაში წლის განმავლობაში ჩვენი თეატრის პრესტიჟი კატასტროფულად დაეცა და თუ ეს პროცესი ასე გაგრძელდა, თეატრის დახურვის საკითხი შეიძლება დღის წესრიგში დადგეს, მითუმეტეს დარწმუნებული ვართ, რესპუბლიკის ცენტრში მაინც და მაინც დიდად არ აწუხებთ თეატრის არსებობა არარსებობა ზუგდიდში (ყოველ შემთხვევაში, დღემდე ასე იყო), აბა, რას უნდა მივაწეროთ ის, რომ კულტურის არცერთ მინისტრს, რომელიც კი ჰყოლია საქართველოს ბოლო 80 წლის განმავლობაში, დღემდე ჩვენი თეატრის არცერთი სპექტაკლი არ უნახავს?

ჩვენს კოლექტივში უმრავლესობა, სისხლხორცეულად ვართ დაკავშირებული ამ წმინდა ტაძართან და გული გვტკივა, რომ თავზე გვენგრევა თეატრი, თავზე გვენგრევა პირდაპირი თუ გადატანითი მნიშვნელობით, რადგან შემოქმედებასთან ერთად მატერიალურ-ტექნიკური ბაზაც სავალალო მდგომარეობაშია.

მაყურებლისთვის აუტანელი ხდება თვეობით ჩაბნელებული თეატრის ხილვა, არ ტარდება სპექტაკლები, თეატრი კი სპექტაკლების გარეშე მკვდარ დაწესებულებას ემსგავსება.

თეატრის ასეთ ყოფაში ჩაგდების მთავარი მიზეზი, მრავალ მიზეზთაგან, ის არის, რომ თეატრს არ ჰყავს მთავარი რეჟისორი, ის პიროვნება და ავტორიტეტი, რომელიც ამინდს ქმნის თეატრში, რომელსაც ენდობა და გაჰყვება დასი.

მიუხედავად ჩვენი დასის რიცხობრივი სიმცირისა, რაც მომავალში აუცილებლად უნდა გაიზარდოს, ნიჭიერ რეჟისორთან შეიძლება აკადემიური სპექტაკლების განხორციელებაც. ეს კიდევაც დასტურდება სხვადასხვა დროს პრესის ფურცლებზე გამოქვეყნებული რეცენზიებით.

დღეს, როდესაც საქართველოში ეროვნული მოძრაობა ასე აღმავლობის გზით მიდის, როდესაც ერი, ბოლოსდაბოლოს, დაადგა ტაძრისკენ მიმავალ ერთადერთ სწორ გზას, მიუტევებლად მიგვაჩნია ჩვენი თეატრის უფუნქციოდ არსებობა.

ჩვენ შორს ვდგავართ იმ აზრისაგან, თითქოსდა ყველაფერი, რაც კი ხდება ჩვენს თეატრში, სხვას გადავაბრალოთ, მაგრამ თეატრის დაქცევაში რომ ლომის წილი სხვებს უფრო მიუძღვის, ეს კი ფაქტია. სწორედ რესპუბლიკის ეგრეთწოდებული მთავრობის თუ კულტურის სამინისტროს სრული უყურადღებობის შედეგსაა დღეს რომ ვიმკით. აბა, რა დიდი პრობლემა გახდა ჩვენთვის მთავარი რეჟისორის დანიშვნა, ისეთი მთავარი რეჟისორისა, რომელსაც ეყვარებოდა ჩვენი კუთხე, ჩვენი ქალაქი, ჩვენი თეატრი, რომელიც თავს არ დაზოგავდა ზუგდიდის თეატრის აღორძინებისათვის.

მიუხედავად ყველაფრისა, დღეს ჩვენი მიზანი მხოლოდ ის კი არ არის, სხვა გავკიცხოთ და დავასამართოთ, არამედ, როგორმე ვეცადოთ ყველამ ერთად, ყველას ძალისხმევით ფეხზე დავაყენოთ უფსკრულის პირას მისული თეატრი. საუკუნოვანი თეატრი შველას ითხოვს, ზუგდიდის თეატრი დგას ყოფნა-არყოფნის ზღვარზე.

ჩვენ გვწამს ყოველი ზუგდიდელის, გვჯერა მათი, გვჯერა, რომ გულთან მიიტანენ ჩვენს და არა მარტო ჩვენს, არამედ ყველასათვის საერთო საქმეს, რასაც ჰქვია ამ შემთხვევაში ზუგდიდის თეატრის გადარჩენა და არ მიგვატოვებენ ამ განსაცდელის ჟამს. არ გვეგულება ზუგდიდში ისეთი ვინმე, რომელმაც არ იცოდეს, თუ რას ნიშნავს ზუგდიდის თეატრის დახურვა, ეს ხომ ყოველი ჩვენთაგანის ადამიანური ღირსების შელახვაა.

მართალია, ობივატელსა და დილეტანტს თეატრი მხოლოდ გასართობი ჰგონია, მაგრამ ეს ასე არ არის, მას უფრო დიდი მისია, ზოგადსაკაცობრიო მისია აკისრია.

დღეს საქართველოს არცერთ ქალაქში არ არის სასურველი თეატრის დაუქმება, მით უმეტეს ზუგდიდში.—

სულმნათი აკაკი ამბობდა: „მართალი სიტყვა სცენიდან თქმული, ოჰ, რა ხაამო გასაგონიაო". დიახ დროა, ჩვენი თეატრის სცენიდან კვლავ წარმოითქვას მართალი სიტყვა, რასაც თეატრი ვალდებულია მხარში ამოუდგეს საქართველოს დღევანდელ ეროვნულ-განმანთავისუფლებელ მოძრაობას და თავისი დამოკიდებულება გამოხატოს მოვლენებისადმი, მაგრამ ვაგლახ რომ, ჭერჭერობით ვერ ვახერხებთ ყოველივე ამას!

ამიტომ, მოგიწოდებთ ყველას, ვისაც გული შეგტკივათ ჩვენს თეატრზე, ერთად ვიმსჯელოთ თეატრის საჭირბოროტო საკითხებზე, ერთად გადავწყვიტოთ ჩვენი მშობლიური თეატრის ხვალინდელი ბედი.

ველით თქვენს გამოხმაურებას!

ზუგდიდის შალვა დადიანის სახელობის სახელმწიფო დრამატული თეატრის კოლექტივი.

იაკობ გოგებაშვილი — პედაგოგიკის მამამთავარი

დიდი ქართველი პედაგოგი ი. გოგებაშვილი იყო ინიციატორი და ერთ-ერთი ხელმძღვანელი 1879 წელს დაარსებული „ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოებისა", რომელიც არსებობის 40 წლის მანძილზე სახალხო პროგრესულ-დემოკრატიული განათლების შტაბს წარმოადგენდა. საზოგადოებამ და მისმა გამგეობამ დიდი მუშაობა ჩაატარა სახალხო სკოლის გასახსნელად არამარტო საქართველოს ქალაქებსა და სოფლებში, არამედ საქართველოს საზღვრებს გარეთაც ვლადიკავკაზში, ბაქოში, ნალჩიკში და სხვაგან.

ი. გოგებაშვილმა უდიდესი მუშაობა გასწია ახალი სახელმძღვანელოებისა და საბავშვო ლიტერატურის შესაქმნელად, მოზრდილთა განათლებისათვის, ბანკების, წიგნსაცავ მუზეუმების დაარსების და წიგნების გამოცემის საქმეში. იგი იბრძოდა, მოღვაწეობდა საქართველოს მატერიალურ-კულტურული ძეგლების დასაცავად, ისტორიული დოკუმენტებისა და ხელნაწერების მოსაპოვებლად.

დღეს საქართველო სიყვარულით აღნიშნავს დიდი ქართველი პედაგოგის იაკობ გოგებაშვილის დაბადების 150 წლისთავს.

თ. ლურწკაძე,
პედაგოგი.

ისტორიული ძეგლები

არქეოლოგიური გათხრები ერგეტაში

ძირძველი ისტორიის მქონე ქართველი ხალხის წარსულზე მეტყველებენ ჩვენი ისტორიული ძეგლები, რომლებიც ასე უხვადაა მიმოფანტული ჩვენს მხარეში. ამ მხრივ განსაკუთრებულ ადგილს იკავებს კოლხეთი, კერძოდ მისი ცენტრალური ნაწილი.

ამჯერად მოგითხრობთ ერგეტის არქეოლოგიურ გათხრებზე, რომელშიც თავისი წვლილი შეაქვს ზუგდიდის სამეცნიერო ცენტრ—ისტორიულ მუზეუმსაც.

თბილისის ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტის არქეოლოგიური კვლევის ცენტრის კოლხეთის ექსპედიციამ (ხელმძღვანელი პროფ. თ. მიქელაძე) სოფ. ერგეტაში 1978 წლიდან დაიწყო არქეოლოგიური გათხრები, რომლის შედეგად გამოვლენილია და ნაწილობრივ შესწავლილია რამდენიმე ათეული ძეგლი, რომლებიც განეკუთვნება სხვადასხვა ისტორიულ ეპოქას.

ყურადღებას იქცევს ხელოვნური ბორცვები, ე. წ. „დიხა გუძუბები", რომელთა უმრავლესობა სხვადასხვა პერიოდის კულტურულ ფენებს შეიცავს, ზოგიერთ მათგანზე კი, კერძოდ, ერგეტის ცენტრალურ უბანში არსებულ ნამოსახლარ „დიხა გუძუბაზე" იზორიების „დიხა გუძუბაზე" და ლეჯნეში მდებარე „დიხა გუძუბაზე" დადასტურებულია კულტურული ფენის არსებობა ძვ. წ. მეორე ათასწლეულის დასაწყისიდან ვიდრე ძვ. წ. მე-4, მე-8 საუკუნეებამდე.

მამულიების „გუძუბა" არის მრავალფენიანი ძეგლი, რომელზეც დაფიქსირდა ოთხი კულტურული ფენა, ამათგან პირველი ფენა განეკუთვნება ანტიკურ ეპოქას, უნდა აღინიშნოს, რომ კორდოვანი ფენის ქვეშ აღმოჩენილია ხის დამწვარი ნაგებობის ნაშთი, რომელიც ალიზით იყო შელესილი, გაირკვა, რომ ბორცვის პირველი ფენა შეიცავს ანტიკური ეპოქის კლასიკური პერიოდის (ძვ. წ. მე-6—მე-4 სს) მასალებს. აქ აღმოჩენილი კერამიკული მასალა წარმოდგენილია კოლხური პითოსებით (ქვევრივით დიდი ჭურჭელი), მცირე და დიდი ქვევრებით, ტუჩიანი ქვევრებით, კოლხური ტიპის თასებით, სასმისებით, აღმოჩნდა ზოლსამკაულები, ქვე-რისტავი, ხოჯახო ყურის სხვა ნივთები, კერამიკული იმპორტი წარმოდგენილია ძირითადში ამფორების ფრაგმენტებით.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს ერგეტის სამაროვანზე მოპოვებული არქეოლოგიური მასალების შესახებ.

სამარხებში აღმოჩენილი თიხის ჭურჭელი შავლეკაა, ან მუქი მოყავისფერო, გვხვდება ტოლჩები, ვაზისებრი ჭურჭელი, სასმისები, გვაქვს კონუსური ფორმის კვირისტავები, ისინი ფართოდაა გავრცელებული ძვ. წ. მე-7—მე-6 საუკუნის კოლხეთის სამაროვანზე.

ერგეტის სამაროვანზე აღმოჩნდა, როგორც ბრინჯაოს სამეურნეო იარაღი, ისე რკინისა. ბრინჯაოს სამეურნეო იარაღი ძირითადში სეგმენტებითაა წარმოდგენილი, მაშინ როდესაც რკინისა გაცილებით მეტია და მრავალფეროვანი (სახნისები, თოხები, ცულები, სეგმენტები).

ზემოთ დასახელებული სახნისები, როგორც ჩანს, კოლხეთშია დამზადებული. ამასთან დაკავშირებით საგულისხმოა, რომ ოსური ლეგენდის მიხედვით სახვნელი იარაღის გამოგონებლად ქართველები გვევლინებიან, თურმე ციდან ჩამოვარდა გუთნის სურათი, რომელიც ნახა ქართველმა და იმგვარი გუთანი გააკეთა, როგორიც სურათზე იყო. შემდეგ მისგან გუთნის კეთება სხვებმაც ისწავლეს.

ასე თუ ისე, რკინის სახნისის საყოველთაო დამკვიდრება კოლხეთში, რასაც სახნისების სიმრავლე მოწმობს (ერგეტის №3 სამაროვანის №1 სამარხში 18 სახნისია ა ღ მ ო ჩ ე ნ ი ლ ი), ოსური ლეგენდა რკინის ხანის შესახებ, უწრადაგოდ არ უნდა იყოს აღმოცენებული.

რკინის სახნისების, როგორც წარმმართველი სამიწათმოქმედო იარაღის, საყოველთაო გავრცელება კოლხეთში, ძვ. წ მე-7, მე-6 საუკუნეებში ხდება. ე. ი. ზოგადად იმ ხანაში, როდესაც იგივე მოვლენას ადგილი აქვს მონტხეთურ მცირე აზიაში, ანტიკურ სამყაროსა და ევროპაში, მაშასადამე, რკინის ხანისა რკინის აღმავალი წარმოების პროდუქცია, რომელმაც მანამდე არნახულ სიმაღლეზე აიყვანა მიწათმოქმედება, დემოგრაფიული აფეთქება გამოიწვია და არა მარტო თვისობრივად ახალ ეტაპს დაუდო სათავე კოლხეთის სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებაში, არამედ მოსახლეობის წარმოდგენებში შემეცნებითი ცვლილებებიც გამოიწვია, რაც გამოიხატა დაკრძალვის წესის თავისებურებებში.

სამიწათმოქმედო იარაღის (სახნისების, თოხების, სეგმენტების, ნამგლების) დიდი ოდენობით ჩატანება სამარხებში და კიდევ უფრო ნათლად ბრინჯაოს მცირე სკულპტურისა, რომელიც აგრეთვე სამარხეული ინვენტარის განუყოფელ ნაწილად იქცა.

ერგეტის სამაროვანზე ბრინჯაოს საბრძოლო იარაღიდან აღმოჩენილია ცულები, ისრისპირი და რკინის — ცულები, სატევრები, შუბისპირი. უნდა აღინიშნოს, რომ რკინის წარმოება რკინის საბრძოლო იარაღის დამზადებით იწყება, რკინის საბრძოლო იარაღი, შესაძლოა რამდენიმე, მაგრამ აშკარად წინ უსწრებს რკინის საწარმოო იარაღის წარმოებას.

სამკაული ძირითადში ორი ჯგუფისაა, ლითონისა და მძივსამკაული. ლითონის სამკაული წარმოდგენილია ხატისულებით, სამაჯურებით და სხვადასხვა დანიშნულების რგოლებით. სამკაულის მნიშვნელოვან და საინტერესო ნაწილს შეადგენს მძივსამკაული. გვაქვს სარდიონის, გიშრის, პასტის, ტალკის, მინის სხვადასხვა ფორმის (კონუსური, ბიკონუსური, რომბული, ცილინდრული, სფერული, ზარაკისნაირი, მსხლისებრი ან ცრემლისებრი) მძივები.

ერგეტის სამაროვანზე წარმოდგენილი ბრინჯაოს პლასტიკა თემატურადაც, შესრულების თავისებურებებითაც იქცევს ყურადღებას. გვხვდება ხარის სკულპტურა, რომელიც ურეკის სამაროვანზეც მოგვეპოვება, აშკარაა, რომ ხარღვთაების ქანდაკებასთან გვაქვს საქმე გუთნური მიწათმოქმედების მამოძრავებელ, გაღმერთებულ გამწევ ძალასთან, ხარის კულტის ფართო გავრცელება საქართველოში ასახული უნდა იყოს არა მარტო მრავალრიცხოვან სკულპტურულ თუ გრავირებულ გამოსახულებებში, არამედ კოლხური კერამიკის სიმბოლურ შემკობაშიც, მხედველობაში გვაქვს ადრე რკინის ხანის კოლხური კერამიკის რქისებრი შვერილები, რომლებიც ამ ყურების წინხედს ხარის პირსახეს იერს ანიჭებს, ხარის, მუშა ხარის კულტის ცხოველმყოფელობა ქართველი ხალხის შემეცნებაში ასახულია რიგ წესჩვეულებებში. ხარის კულტი აირეკლა ქართველთა გრაფიკულ სიმბოლიკაშიც. და ეს სიმბოლოები, როგორც ფიქრობენ, სათავეს უდებენ ასომთავრულ ანბანში „ხ" ბგერის აღმნიშვნელ გრაფემას, რომელსაც „ხარი" ეწოდება.

სკულპტურული ხელოვნების შესანიშნავი ნიმუშია შეკაზმულ ცხენზე მჯდომარე ღვთაების გამოსახულება. ცხადია საქმე გვაქვს ნაყოფიერების ღვთაებასთან, რომელიც მიწათმოქმედებისა და პირუტყვთა მფარველად გვევლინება. შეიძლება ითქვას, რომ ცხენის მოტივი ღვთაებასთან კავშირში არ იყო უცხო ძველი კოლხების შემეცნებისათვის და ეს წარმოდგენები კოლხურ პლასტიკაშიც აისახა (ერგეტა, მუხურჩი, ლები).

ზემოთ განხილული მასალის საფუძველზე შეიძლება ითქვას, რომ რკინის წარმოება კოლხეთში უკვე ძვ. წ. მეშვიდე საუკუნის მიწურულისათვის გასაოცარ მასშტაბებს აღწევს და რკინის სამიწათმოქმედო იარაღის (სახნისები, თოხები, ნამგლები, სეგმენტები) მრავალფეროვნება, რაც ერთი მხრივ მიწათმოქმედების პროცესის გართულებაზე, მის მრავალეტაპიანობაზე, ხოლო მეორე მხრივ, მის სპეციალობაზე, მრავალდარგობრიობაზე მიუთითებს. სამარხებში სამიწათმოქმედო იარაღის სიმრავლე უნიკალური შემთხვევაა არქეოლოგიაში და დაკავშირებული უნდა იყოს მიწათმოქმედების კულტად ქცევასთან.

ზეჟან ბაკოვია,
თბილისის ივ. ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტის ასპირანტი.

ქართველ - სომეხთა ურთიერთობის ისტორიისათვის

ზუგდიდის სამეცნიერო ცენტრი — ისტორიული მუზეუმი თავის ფონდებში ჩვენი ერის წარსული ცხოვრების მრავალ ფურცელს ინახავს. ფონდების ხელახალი სისტემატიზაციისას არაერთი მნიშვნელოვანი ისტორიული დოკუმენტი, სიგელ-გუჯარი თუ მხატვრულად ლორებული ხელნაწერი აღმოჩნდა.

გვინდა ერთ-ერთი მათგანი დღეს თქვენს წინაშე წარმოვაჩინოთ, ეს არის ყოველთა მაოსთა კათალიკოს ნერსეს მიერ სამეგრელოს მთავარ დავით ლეონის ძე დადიანისადმი გამოგზავნილი წერილი. ხელნაწერი №2806 დათარიღებულია 1847 წლის 17 ოქტომბრით, გამოგზავნილია ტფილისიდან. ორი ფურცელი 2,9X40,4 სანტიმეტრზე, დაწერილია ლამაზად გამოყვანილი მხედრულით. წერილის ბოლოში აქვს მინაწერი სომხურად.

წერილი ახალი დოკუმენტია ქართველ-სომეხთა მრავალმხრივი ურთიერთობის ისტორიის [illegible].

აი ეს წერილიც:

„ჩვენ, იესო ქრისტეს მონა ნერსეს და წყალობითა მისითა კათალიკოზი ყოველთა მაოსთა და უზენაესი პატრიარხი სამოციქულოს ქრისტეს ეკლესიისა და პირველ-ნასაყდროს წმიდის ეჩმიაწინისა, წარმოუგზავნით თქვენს უგანათლებულესობასა, მეუღლესა თქვენს მთავრინასა ეკატერინე ალექსანდრეს ასულს და მემკვიდრესა თქვენსა ნიკოლოზსა მწყემსმთავრულსა ლოცვა-კურთხევასა ჩვენსა და ვევედრებით ღმერთსა, რათა მან შთამოავლინოს თქვენზედა მადლი თვისი და დაიფაროს უძვირფასესნი დღენი სიცოცხლისა თქვენისა და სრულიადისა სახლობისა თქვენისანი მრავალჟამიერ მრთლად და უვნებლად, შეწევნითა განგმირულისა ქრისტეს გვერდსა შინა და პატივცემულისა ჩვენგან წმიდის ლახურისა და მეოხებათა დიდის მოწამისა და სომხეთის განმანათლებლისა წმიდის გრიგოლისა და წმიდათა მოწამეთა ქალწულთა რიფსიმესი და გაიანესი, და თანასწორ წმიდათა ნაწილთა, დაცულთა ეჩმიაწინსა შინა.

ამასთან ერთად, გაუწყებთ თქვენ, რომელ ჩვენ მარადის მორწმუნე ვყოფილვართ გულსმოდგინებასა და შემსწავლულებასა შინა მმთავრობითისა სახლისა თქვენისასა ეჩმიაწინის საყდრისადმი, მისთა სიწმინდეთა და მღუდელმთავართადმი, და თქვენც არაოდეს არ უნდა იშუნეულებდეთ. განთვისებულსა პატივისცემასა შინა ჩვენს თქვენდამი და სახლისა თქვენისადმი. რომელიცა განთქმულ არს ჩინებულთა ნამსახურობათა მიერ ერთმთავრობ[illegible] წევნისადმი.

ყოვლად სამღვდელო ეპისკოპოსი ანტონი, რომელიც მოსულ იყო ტფილისსა შინა, ჩვენთან იყო წარსულის ივნისის თთუეში. ჩვენ დიდად მოხარულნი ვიყავით, რათა განგვეახლებინა მასთან საუბრობა თქვენი, გარნა ფრიად ვსწუხთ, რომელი ვერ შევიძელით განგრძობა საუბრობისა ამის შემთხვევისა გამო მსწრაფლისა წარსვლისა მისისა ტფილისითგან. იგი იყო ჩვენთან მხოლოდ ერთგზის; უკეთუ ქვალად იქმნებოდნენ ესრეთნი შემთხვევანი, გთხოვთ გაუწყებდეთ ჩვენ მდგომარეობასა უძვირფასესისა სიმრთელისა თქვენისა და სახლობისა თქვენისასა. ავადმყოფობამან მეუღლისა თქვენისამან ფრიად შეგვაწუხა ჩვენ, გარნა, მადლობა ღმერთსა, რომელ შემდგომ განთავისუფლებულა იგი მისგან.

ამასთან გაუწყებთ თქვენ, რომელ მიზეზი ჩვენის პასუხის დაყოვნებისა იყო რაოდენ კრება მოულოდნელთა გარემოებათა მრწმუნებულსა ჩვენდა სამწყსოსადმი შესახებულთ საქმეთ დაწყობილებისა, ესოდენვე შემთხვევისა გამო ხოლერის გამოჩენისა ყოვლად საზოგადო ურვაცა ხვედრსა ზედა გულმებულსა კაცობრიობისასა, რომელსაც თანაგრძნობით ჩვენ შემუსვრილის გულითა.

აღვავლენთ რა მხურვალეთა ლოცვათა ყოვლად უზენაესისადმი დაცვისათვის, სიმრთელისა თქვენისა და სახლობისა თქვენისასა, დავშთებით.

მლოცველი თქვენთვის
კათალიკოსი ყოველთა მაოსთა,
ოქტომბრის. იზ-სა დღესა,
ჩყ მზ-სა წელსა
ტფილისი".

პუბლიკაცია მოამზადა ზუგდიდის სამეცნიერო ცენტრ-ისტორიული მუზეუმის უმცროსმა მეცნიერ-თანამშრომელმა
მედეა სორდიამ.

ექიმი გვირჩევს

პოლიომიელიტი

პოლიომიელიტით დაავადება უძველესი დროიდან არის ცნობილი. პოლიომიელიტი არის ზურგის ტვინის წინარქის რუხი ნივთიერების ანთება. იგი მწვავე ინფექციურ-ვირუსული დაავადებაა, რომელსაც იწვევს ფილტრში გამავალი ვირუსი. ხშირად იგი გვხვდება ბავშვთა ასაკში 3 თვიდან 5 წლამდე. პოლიომიელიტით ავადდებიან მოზრდილი ასაკის ბავშვებიც და წარმოადგენს მათი დაინვალიდების ძირითად მიზეზს.

პოლიომიელიტის ვირუსის მექანიკური გადამტანია ბუზები, უსუფთაო ხელები, სათამაშოები. პოლიომიელიტის ვირუსი დიდხანს შეიძლება იყოს ორგანიზმის გარეშე—წყალში, რძეში, კარაქში, ხშირად იგი არის საკანალიზაციო წყლებში, საპირფარეშოში. პოლიომიელიტს ახასიათებს სეზონურობა. დაავადების უმეტესი შემთხვევები მოდის ზაფხულის დამლევს და შემოდგომის დასაწყისში სპორადული შემთხვევები შეიძლება იყოს ზამთრის თვეებშიც. ვირუსი ორგანიზმში შეაღწევს ცხვირით და პირის ღრუს ლორწოვანი გარსებით, კუჭნაწლავის ტრაქტისა და პირის ღრუს ლორწოვანი გარსებიდან ვირუსი გადადის სისხლში, შემდეგ გაივლის ნერვული სისტემის ბარიერს, მოითესება ნერვულ სისტემაში, უმეტესად ზურგის ტვინის წინარქაში, თავის ტვინის ნერვთა ბირთვებში, განსაკუთრებით აზიანებს მოტონეირონებს...

ინფექციის წყაროს წარმოადგენს პოლიომიელიტით როგორც კლინიკურად გამოხატული, ისე წაშლილი ფორმით დაავადებულნი, აგრეთვე ვირუსების მატარებელი, კლინიკურად ჯანმრთელი პირები. პოლიომიელიტის განვითარებისათვის ენდოგენური ფაქტორებიდან მნიშვნელობას აძლევენ ორგანიზმის ვიტამინური ბალანსის მოშლას, კერძოდ, ვიტამინ „ც" და „ბ" ექვსი ვიტამინების უკმარისობას.

პოლიომიელიტით დაავადების დასაწყის პერიოდს ახასიათებს ტკივილები კიდურებში და სახსრებში, ოფლიანობა, შარდის შეუკავებლობა ან იშვიათი შარდვა, ოლი მენინგიალური ნიშნები; კიდურების კანკალი, მყესთა რეფლექსების გაცხოველება ან პირიქით, დაქვეითება. პოლიომიელიტის ადრეულ პერიოდს ხშირად ურევენ ზედა სასუნთქი გზების კატარის გამო გრიპში, ანგინაში, ბრონქოპნევმონიებში, მაგრამ შესაძლებელია, ბრონქოპნევმონიები პოლიომიელიტური წარმოშობის იყოს.

პოლიომიელიტის დიაგნოზის დასმაში გვეხმარება თავზურგტვინის სითხის მონაცემები, მასში მომატებულია შაქრისა და კალციუმის რაოდენობა. პოლიომიელიტის პათოლოგიურ სურათში წამყვანი ადგილი უკავია ზურგის ტვინის წინარქების მამოძრავებელი უჯრედების დაზიანებას. ამ უჯრედთა დაღუპვით აიხსნება პოლიომიელიტისათვის დამახასიათებელი რბილი დამბლები. დაავადებული ადამიანი ხაშიშია 40 დღის განმავლობაში.

პოლიომიელიტისათვის დამახასიათებელია კიდურების პროქსიმალური ჯგუფის კუნთების დაზიანება. უფრო ხშირად ზიანდება ბარძაყის ოთხთავა კუნთი, მომზიდველი კუნთები, ხელის პროქსიმალური კუნთებიდან ზიანდება მხრის დელტისებური კუნთი.

პოლიომიელიტით დაავადებული უნდა იქნას გოსპიტალიზირებული 35-40 დღის განმავლობაში. სტაციონარიდან გაწერილი ბავშვი ბავშვთა კოლექტივში დაიშვება 21 დღის შემდეგ. ავადმყოფთან კონტაქტში მყოფნი 20 დღის განმავლობაში იმყოფებიან შინაურ კონტაქტში, 14 წლის ასაკამდე უკეთდებათ გამაგლობულინი. ბინაში კეთდება დეზინფექცია. თუ ბავშვთა კოლექტივში (ბაგა, ბაღი, სკოლა) აღმოჩნდა პოლიომიელიტით დაავადების ორი შემთხვევა, უნდა დაიხუროს ბავშვთა დაწესებულება 20 დღით.

ხანამ პოლიომიელიტის საწინააღმდეგო [illegible] ნდნენ, იგი მუსრს ავლებდა ნორჩ თაობას, ხდიდა სამუდამო ინვალიდს.

პოლიომიელიტის საწინააღმდეგო ვაქცინა ამჟამად თხევადი სახითაა. ვაქცინის ორ წვეთს ჩააწვეთებენ ბავშვებისთვის მისაცემ სასმელში (ჩაი, წყალი და სხვა). ვაქცინის მიცემა იწყება 3 თვის ასაკიდან 45 დღის ინტერვალით.

ძვირფასო მშობლებო! დროულად აცერით თქვენი ბავშვები, ამით თქვენ ხელს შეუწყობთ თქვენი შვილების ჯანმრთელობას, თავიდან აიცილებთ იმ მძიმე გართულებებს, რასაც იწვევს პოლიომიელიტით დაავადება, ამით თქვენ სამშობლოს აღუზრდით ჯანმრთელ, გონიერ, ხელმწიფე თაობას.

ძ. გოგიშვილი,
ქალაქის ბავშვთა პოლიკლინიკის ექიმ-ნევროპათოლოგი.

მიღებულია ახალი წიგნები

წიგნის სავაჭრო მაღაზია —სალონ „მერანის" ზუგდიდის ფილიალმა (ცოტნე დადიანის №8) მიიღო ახალი წიგნები: ზურაბ პეტრიაშვილი—„როცა თქმა სჯობს არა თქმასა". გოდერძი ჩოხელი — „მღვდლის ცოდვა". ჟორჟ სიმენონი „კომისარი მეგრე". ლერი ალიმონაკი „კვირის წირვები ანუ ცხოვრება ტერეზა გრანელისა". ზურაბ ქაფიანიძე— „შუმერების ანბანი". ლერი ალიმონაკი- „ვარინკა წერეთელი".

ამავე დროს სავაჭრო მაღაზიას მიღებული აქვს წიგნები ხელმოწერით.

საქენერგოს სისტემაში ელენერგიისა და სიმძლავრის დეფიციტთან დაკავშირებით საქართველოს რეგიონების მიხედვით შედგენილია ელენერგიის მიწოდების შეზღუდვის გრაფიკი. ქ. ზუგდიდში და ზუგდიდის რაიონში ელენერგიის მიწოდება შეწყდება 20 ნოემბრიდან მარტის ბოლომდე 18 საათიდან 20 საათამდე.

საქენერგოს ზუგდიდის ელქსელების დირექცია.

კოოპერატივი „ავტო"

ზუგდიდის რაიონის ზედაეწერის სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკუმთან შექმნილი ავტომძღოლთა მომზადება-გადამზადების კოოპერატივი „ავტო" აცხადებს მსმენელთა მიღებას ავტომოყვარულთა (კატეგორია „ბ") პროფესიული მძღოლების (კატეგორია „ბ", „ც") ტრაქტორისტ მძღოლებს, მოსამზადებელ და გადასამზადებელ (კატეგორია „დ" და „ე") ჯგუფებში.

მიიღებიან ზუგდიდის სარაიონთაშორისო სავამოცდო ქვეგანყოფილებებს დაქვემდებარებული რაიონების და ქალაქის (ქ. ზუგდიდი, ზუგდიდის, მესტიის, წალენჯიხის, ჩხოროწყუს რაიონები) მცხოვრები მოქალაქეები. კოოპერატივი სამეურნეო ანგარიშზეა. სწავლის ღირებულების გადახდა ხება ღართულია, როგორც ინდივიდუალურად, ასევე წარმოებადაწესებულებებიდან, კოლმეურნეობებიდან, საბჭოთა მეურნეობებიდან და კოოპერატიული ორგანიზაციებიდან გადარიცხვით.

თეორიული და პრაქტიკული მეცადინეობა მოეწყობა ინდივიდუალური გრაფიკით (მსმენელთა შეთანხმებით) სწავლის ხანგრძლივობა ავტომოყვარულთა ჯგუფებში (კატეგორია „ბ") 1 თვე და 15 დღე, პროფესიული მძღოლებისათვის 2 თვე და 15 დღე, (კატეგორია „ბ" და „ც") გადამზადება („დ" და „ე") კატეგორიებში 1 თვე.

პედაგოგიური კოლექტივი იძლევა ავტომობილის მართვის მეთოდების მაღალკვალიფიციურ დონეზე დაუფლების გარანტიას.

მობრძანდით, მომსახურებით კმაყოფილი დარჩებით.

დაწვრილებითი ცნობებისათვის მიმართეთ შემდეგი მისამართით: ზედაეწერის სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკუმი, პირველი კორპუსის პირველი სართული.

შემთხვევა

მეხანძრეებმა იმარჯვეს

ამა წლის 6 ნოემბერს, შუადღისას, ზუგდიდის რაიკოოპკავშირის შენობის სახურავს ხანძარი გაუჩნდა, რომლითაც განადგურება მოელოდა მთელ შენობას და მასში მოთავსებულ მატერიალურ ფასეულობას. მაგრამ იმარჯვეს მეხანძრეებმა. №№ 71, 76 და 132 პროფესიული სახანძრო ნაწილების მუშაკების: ა. ბიგვავას, ვ. ლატარიას, ო. ლომაიას, მ. ლატარიას, გ. მიქაიას, რ. კუკავას, ი. შელიას, ს. შეროზიას, რ. თოლორაიას, გ. ცაავას, ნ. გულორდავასა და სხვათა ოპერატიული მოქმედებითა და მამაცობით სტიქია დაძლეულ იქნა. ზარალი მცირეა.

რაიკოოპკავშირის კოლექტივი მადლობას უხდის მეხანძრეებს.

ბ. ხუფენია,
რაიკოოპკავშირის ინჟინერი.

შ. ი. გოგია

ჩვენი რაიონის სოფლის მეურნეობის ხაღრიცხვო დარგის მუშაკთა რიგებს გამოაკლდა წარჩინებული სპეციალისტი, შრომის ვეტერანი, ცაიშის ა. მეუნარგიას სახ. კოლმეურნეობის მთავარი ბუღალტერი შოთა იონას ძე გოგია.

იგი დაიბადა 1928 წელს სოფელ რიყეში, პირველდაწყებითი და საშუალო განათლება მიიღო იქვე. 1946-1948 წლებში ამთავრებს ზუგდიდის სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკუმს ბუღალტრის სპეციალობით, ხოლო 1966-68 წლებში სსრკ სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სრულიად საკავშირო-საქართველოს ფილიალის დაუსწრებელ განყოფილებას უფროსი ბუღალტრის სპეციალობით, ის წლების განმავლობაში მუშაობდა კოლმეურნეობებში: ორჯონიკიძის, ოდიშის, რიყის, ცაიშის, მე-18 პარტყრილობის სახ. კორცხელის, ჩხორიის, ხოლო ამ უკანასკნელად ცაიშის ა. მეუნარგიას სახელობის კოლმეურნეობის მთავარ ბუღალტრად.

სადაც კი უმუშავნია მას, ყველგან იმსახურებდა მშრომელთა სიყვარულს, დიდ გულისხმიერებას იჩენდა ხალხისადმი. სამსახურთან ერთად აქტიურ მოღვაწეობას ეწეოდა საზოგადოებრივ საქმიანობაში, მიღებული ჰქონდა საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს საპატიო სიგელი და სოფლის მეურნეობის წარჩინებულის სამკერდე ნიშანი, მედლები, იყო ახალგაზრდა სპეციალისტების დამრიგებელი და აღმზრდელი, თავისი ოჯახის დიდი მოსიყვარულე, კარგი მამა, ოჯახი, სამი შვილი აღზარდა.

შ. ი. გოგიას ნათელი ხსოვნა მარად შემორჩება ყველას, ვინც მას იცნობდა და მასთან ერთად საქმიანობდა.

ამხანაგების ჯგუფი.

რედაქტორი
ბ.კ. შანტურია.

შვილი მანონი, ძმა ლუცია შურა და ნათელა, სიძეები: კახა გურჩა, არმენაკი ძიძიეიშვილი, შელიაშვილები აქსანა, ალიკა გურულები, დისშვილები ლიმერი, ლიანა. როინი. როლანდი, გულადი ჯანაშიები, თენგიზ. ჯულიეტა, თემური, დაზმირი ძიმცეიშვილები, მერაბი ჩაჩიბაია, ბიძაშვილები დათიკო, ნაპო ჯანჯღავები, ცოლისძმები: იმე. კანდი ჩიქოვანები ოჯახებით იუწყებიან, რომ გარდაიცვალა ვაჟა სილიბისტროს ძე ჯანჯღავა.

პანაშვიდი 22, 23, 24 ნოემბერს. დაკრძალვა 25 ნოემბერს 5 საათზე სოფ. ტყაიაში.

და ლუცია, დისშვილები: ლიმერი, ლიანა, როინი, როლანდი, გენადი ჯანაშიები ოჯახებით იუწყებიან ძმისა და ბიძის ვაჟა სილიბისტროს ძე ჯანჯღავას გარდაცვალებას.

შვილები: დათუშა, გივი. ცაბო. გიგლა. ქიქინო, თინიკო, სიძე ბონდო ივარდავა, მაზლი ბუცია. მამიდაშვილები, ბიძაშვილები, დეიდაშვილები, შვილიშვილები, მაზლიშვილები, მულიშვილები და ახლო ნათესავები იუწყებიან ოლგა პავლეს ასულ ქუკავა-გაბედავას გარდაცვალებას. დაკრძალვა 27 ნოემბერს დიდინეძში.

ბიძები: ამირანი, გრამიტონი, მამიდა ვალენტინა, ბიცოლები: ინგა. მამია, ფაუსტა, ბიძაშვილები თამაზი, ანატოლი, ოთარი. ვიტალი, ნუკრი. ჯაბა, ნინო. მაია გოგოხიები იუწყებიან გალაქტიონ (დათო) გალაქტიონის ძე გოგოხიას გარდაცვალებას და თანაუგრძნობენ განსვენებულის ოჯახს.

მეზობლები: მერი. ქორა მალანიები შვილებით და შვილიშვილებით იუწყებიან შოთა იონას ძე გოგიას გარდაცვალებას.

ზუგდიდის ქალაქისა და რაიონის სახალხო სასამართლოების, სარაიონთაშორისო პროკურატურის, სანოტარო კანტორის და იურიდიული კონსულტაციების თანამშრომლები იუწყებიან დათო გალაქტიონის ძე გოგოხიას გარდაცვალებას და თანაუგრძნობენ განსვენებულის ოჯახს.

ბიძა გრამიტონი, მამიდა ვალენტინა, ბიცოლები: მიმია. ფაუსტა. ბიძაშვილები თამაზი, ანატოლი, ოთარი. ვიტრი. ნუკრი ჯაბა გოგოხიები იუწყებიან თენგიზ ამირანის ძე გოგოხიას გარდაცვალებას. დაკრძალვა 25 ნოემბერს. თბილისი, ვაჟა-ფშაველის პროსპექტი 26.

ცაიშის ი. მეუნარგიას სახელობის კოლმეურნეობის შრომითი კოლექტივი იუწყება შოთა იონას ძე გოგიას გარდაცვალებას და თანაუგრძნობენ განსვენებული ოჯახს.

ИНДЕКС 66507 რედაქციის მისამართი: ქ. ზუგდიდი მერაბ კოსტავას ქ. № 52. ტელეფონები: რედაქტორის 2-24-80, რედაქტორის მოადგილის 2-33-69 პასუხისმგებელი მდივნის 2-31-96, სოფლის მეურნეობის განყოფილების 2-21-78 მშრომელთა წერილების 2-25-12, [illegible] 2-17-08

საქ. ბეჭდსახკომის ზუგდიდის სტამბა, მერაბ კოსტავას ქ. № 52, ტელეფონი 2-23-07 ტირაჟი 22000 შეკ. №5008